

Tanulni, de miből...?

Ugye jól emlékszünk még az őszi, szegedi diáksztrájkokra. No, meg arra, hogy ezeket a megmozdulásokat bizony nem mindig kísérte szimpátia — hogy finoman fogalmazzak. Mert volt, aki nem így tett, hanem kategorikusan kijelentette: ezek a suhancok nem akarnak tanulni, csak... No, ezt a mondatot inkább nem fejezem be. Már csak azért sem, mert ez a bizonyos sokat kritizált egyetemista és főiskolás ifjúság épp a napokban bizonyítja újra: igenis akar tanulni, nem az oktatás ellen, hanem a jobb, magasabb színvonalú, a kor követelményeinek megfelelő tanítás mellett voksol.

De nézzük a konkrétumokat!

Az UDSZ (Unió a Demokratikus Szocializmus

sért) valamint az EDISZ (Egészségügyi Dolgozók Ifjúsági Szövetsége) országos megmozdulást hirdetett március elejére *Nemlétező tankönyveink* címmel (felkiáltással? jelszóval?) A figyelemfelkeltő kampány két központja Budapest és Pécs, de Szegeden is várnak minden olyan diákot és tanárt, akik segíthetnek összeállítani egy listát. Hogy mi kerülne erre Nos, a fiatalok azoknak a jegyzeteknek, tankönyveknek felsorolását szeretnék elkészíteni, amelyek vagy teljesen hiányoznak a könyvespolcokról, vagy csak nagyon ne-

hezen hozzáférhetők. De nem feledkezzenek meg azokról a könyvekről sem, amelyek már elavultak, nem reális tudást, sokkal inkább elkopott nézeteket közvetítenek csak a mai generáció számára. Mint Papp Attilától, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola KISZ-titkáráról megtudtuk, a főiskolán és a JATE-n is kereshetik ötleteikkel, javaslatokkal, a diákok a meghirdető szervezetek tagjait, s remélik, sokan kapcsolódnak az akcióhoz, hiszen a célja épp az, hogy tömegesen támasszák alá a diákok vágyát: tanulni, de megfelelő feltételek mellett. S Gutenberg találmánya bizony az elektronika korában is nagy hiánycikk. No persze csak annak, ki tanulni akar...

B. Z.

Logszerű volt a prémiumosztás

A szegedi neb tegnapi — Kalmár József elnökletével — megtartott ülésén először a szegedi népi ellenőrzési bizottság 1988. évi munkájáról és ellenőrzési tapasztalatairól tárgyaltak. Az írásos jelentéshez Kalmár József fűzött szóbeli kiegészítést. Mint elmondta, annak ellenére, hogy a neb léte az új helyzetben megkérdőjeleződött, és további léte, hovatartozása a következő tanácsi választások alkalmával dől el, minden eddigienél nagyobb érdeklődés mutatkozott az ellenőrző szerv iránt. A lakosság igényelte a neb munkáját, így a téma vizsgálatok körét bővíteni kényszerültek. Jelentősen nőtt a lakossági bejelentések száma, aminek oka az emberek életszínvonalának, tűróképességének csökkenésében keresendő. Több, a lakosság életkörülményeit érintő vizsgálatot végeztek annak okán, hogy az embereket hátrányosan érintő intézkedések súlyát csökkenthessék. A lakosság közérzetét leginkább rontó áremelkedések folyamatába azonban nem tudtak beavatkozni. Az elmúlt évben a legtöbb bejelentés a lakásgazdálkodással és lakóépület-fenntartással kapcsolatosak voltak. Szaporodtak azok a bejelentések, amelyek a vezetői juttatások nagyságát, illetve az anyagi javak elosztását kifogásolták.

A tanácskozás második napirendjeként éppen egy névtelen bejelentés nyomán elindított vizsgálat eredményét, az elkészült jelentést vizsgálták meg.

A közérdekű bejelentés szerint: „A Dél-magyarországi Nyersanyaghasznosító Vállalatnál — közismert nevén MÉH-nél — a felső vezetők 6-800 ezer forint prémiumelölget vettek fel, szemben a kis- és középvezetőkkel, akik 3-4 ezer forintot kaptak e címen.” A neb — Nagy Péter vezette — vizsgálatát többek között megállapítja: a vállalat 1988. év első félévi nyereségének növekedése és ezzel kapcsolatban a magasabb vezető állású dolgozók számára kifizetett első félévi prémium nagyságrendje az árrés-változásból, a költségcsökkentésből, illetőleg a kábelüzemi ipari termelés eredményének javulásából adódott. A vizsgálat olyan vállalati magatartással, piaci gyakorlatokkal és árpolitikával nem találkozott, ami jogsértő lett volna. A kimutatott nyereség-többlet gazdasági hátterének alapja a vállalatnál egyértelműen bizonyított.

Neb-vizsgálat a MÉH-nél

Az igazgató és igazgatóhelyettesek 1988. évi prémiumfeladatait a 10/1987. (X. 25.) számú ÁBMH-rendelet alapján határozták meg. Az igazgató prémiumát a MÉH tröszt vezérigazgatója írta alá, a három helyettes prémiumát a vállalat igazgatója határozta meg. Az igazgató részére az első féléves bérének 590,17 százalékot kitevő prémium-elölget kifizetését szintén a tröszt vezérigazgatója engedélyezte. A fent említett jogszabály nem korlátozza a kifizethető prémium felső határát, valamint azt sem írja elő, hogy milyen legyen az igazgató és helyettesei, valamint a többi premizált vezető prémiumának az egymáshoz viszonyított aránya. A vizsgálat megállapította azt is, hogy a többi premizált vezető és dolgozó esetében a kifizethető prémium felső határát a vállalat igazgatója az alábbiak 15-60 százalékában maximálta. A középvezetők és más dolgozók kitűzött prémiuma, valamint a felső szintű vezetők prémiuma igen nagy aránytalanul magasakat mutat, hiszen több osztályvezető első félévi prémiuma bruttó

10 ezer forint volt. Az aránytalanságot mutatja az is, hogy az 1988 első félévében ötvenhat középvezető és más dolgozó számára összesen bruttó 434 ezer 496 forintot fizettek ki. Ez az összeg az igazgató prémiumának mintegy 50 százaléka.

Jogilag azonban nem kifogásolható az alábbi 590,17 százaléknak megfelelő prémiumelölget, amely a vállalat első számú vezetője esetében bruttó 855 ezer 156 forint volt, s nettó összegben 270 ezer forintot tett ki.

Az írásos jelentés vitájában hozzászólók többsége azt hangsúlyozta, hogy egy rossz jogszabály adott lehetőséget olyan szélsőséges pénzügyi kifizetésre, amelyek joggal irritálják az embereket. Az ilyen mértékű aránytalanságok megszüntetésére olyan szabályozásra van szükség, amely a felső és középvezetők egyéves elvek szerinti premizálását teszik lehetővé e nagy differenciák elkerülése érdekében. Mivel ez nem egyetlen vállalatot érintő gond, így a szegedi neb a módosításra tett javaslatát elküldi a Központi Népi Ellenőrzési Bizottságnak.

A neb tegnapi ülésén végzetül a bizottság az évi ellenőrzési tervének tanácsulási jóváhagyásáról volt szó.

K. K.

Bokszy vagy pankráció?

rúgó-szurkolói ankétján jutott eszembe. Mert eszembe juttatták. Mert a labdarúgás után érdeklődtek nem a szakosztály-igazgató és az egyesület elnöke közti elvi ellentét érdekelt, hanem a szakosztály-igazgató baráti körre. Igaz-e, hogy a volt megyei első titkár helyettes beosztásába — hangzott a kérdés, majd a válasz előtt a sommás megállapítás: véget kell vetni annak a gyakorlatnak, hogy hozzá nem értő emberek kerüljenek politikai nyomásra fontos beosztásba. Gyomorgörccs ez a javából. Gyomorgörccs akkor is, ha a kérdészt tudja, hogy a kérdező az egyesületi bizalmatlanságot hangulatjelentéssel alátámasztó személyzeti vezető férje.

Gyomorgörccs, mert a nyilvánosság előtt elhangzó ilyen kérdés legalább annyira „ártatlan”, mint megtudakolni a kabátjától

megfosztottól, hogyan keveredett bele egy kabátlopási historiába? A szókardot forgató látszólag egy bizonyos célra suhint, de szíve szerint a célpont előtt vagy mellett állót kaszabolná el. Gyomorgörccs maga a felismerés: a szorító csak névleg szorító, ahol a mély ütés épp úgy megengedett, mint a hátulról támadás. Itt már nem a választól, hanem a vérszagtól csillognak a szemek.

Azzal kezdtem, hogy az idő nem gyógyít be sebeket. Szeged egyik egészségügyi intézményében a munkáját kiválóan végző középkádert azért szeretnék leváltani, mert ismerte P. Gy.-t. A neves gyár fejlődése lehet bármilyen dinamikus, vezérigazgatója keresztet cipel a hátán: kinevezését K. M. idejében kapta. Hogy ők és sorstársaik milyen kérdéseket kapnak, hogy küszködnek-e gyomorgörccsel — nem tudom. Sajnos a ring tágul. Egyre többen szeretnének kiütni látni, és egyre kevesebb a tisztességes küzdelemre ügyelő bíró.

B. T.

Újabb matt a kultúrának...

Elmarad a néptánc- fesztivál?

Alig egy hónapja még reménykedhettünk, a szakszervezet megmarad a kultúra mecénásának. Erről nyilatkozott az ES-ben Kósáné Kovács Magda, a SZOT titkára. A helyzet azóta sokat változott. A Szakszervezetek Csongrád Megyei Tanácsa például a napokban a következő értesítést kapta: az idei évre ütemezett nemzetközi szakszervezeti néptáncfesztivál elmarad.

Újabb matt a kultúrának? Erről kérdeztük Király Istvánt, a SZOT művelődési osztályának vezetőjét.

— Miért került feketelistára a szegedi fesztivál?

— Ennek csupán anyagi oka van. A társadalombiztosítási járulékok emelkedése, az április 1-jétől esedékes bér-emelések — a közművelődésben, a könyvtárakban — többletköltségekkel terheltek meg bennünket. A könyvtárakról, a művelődési házakról nem szívesen mondunk le. Néhány esetben mégis meg kell tennünk. A közös kasszából kevesebb jut valamennyi intézménynek.

— A szegedi fesztivál megrendezéséhez a SZOT-tól csupán 3 millióra van szükség. Nem tudták volna ezt az összeget valahonnan előteremteni?

— Mérlegeltünk. A szegedi nemzetközi szakszervezeti néptáncfesztivál a legdrágább fesztiválok közé tartozik.

— Milyen érvek hangzottak el a néptáncfesztivál ellen?

— Ha a közművelődési intézményeinktől vonjuk el még nagyobb mértékben a pénzt, belepusztulnak.

— Így csupán egy fesztivállal esik ez meg...

— Lehet, hogy jövőre lesz pénzünk a fesztiválra.

— A magyar szakszervezeti mozgalom presztízse csökken, ha az idén elmarad a nemzetközi fesztivál.

— Ezzel egyetértek. De egyelőre más megoldás nincs.

— Mekkora a közművelődési intézmények támogatására fordítható állami költségterítés?

— Az idén 161 millió forint.

— Ebből mennyit kap Csongrád megye?

— Az szmt-könyvtár és a Juhász Gyula Művelődési Központ részesedik ebből a pénzből. Az szmt is megkapja a társadalombiztosítási járulékok többletköltségeit. Sajnos az olvasótáborokra már nem futja. De ezeken kívül még sok másról is le kell mondanunk.

— Fesztiválügyben mi az utolsó szava?

— Egyelőre nem mondhatok mást, mint amit a SZOT-titkárság megfogalmazott. Az idei nemzetközi szakszervezeti néptáncfesztivál elmarad. Talán jövőre újra lesz.

B. E.

Az szmt-elnökség levele

dig is betöltötte a „híd” szerepét, amelyre a jelenlegi nemzetközi körülmények között még inkább szükség van.

Ugyanúgy érdekünk fűződik ahhoz is, hogy ezt az európai hírű és számos tekintetben egyedülálló rendezvényt megőrizzük, amelyet éppen szakmai színvonalá miatt sorolt saját rendezvényei sorába a CIOFF (Amatőr Néptáncosok Nemzetközi Szövetsége). Szakszervezeti érdek fűződik a fesztivál megőrzéséhez, hiszen a magyar szakszervezeti mozgalom egyetlen nemzetközi kulturális rendezvénye ez.

Meg kellene őrizni a fesztivált, hiszen 20 éves munka eredménye a mai — minden ízében kiérlelt — gondosan megtervezett és szervezett rendszer, amelyet kiváló személyi feltételekkel, nagy számú társadalmi munkással valósítunk meg. Szakszervezeti érdek azért is, mert a néptánc olyan ifjúságot érintő tevékenységi forma, amelyben az egyén kibontakozhat, közösségi erővé válhat, szellemileg és testileg egyaránt gyarapodhat, s amellyel megelőzhetjük a fiatal korosztályok demoralizálódását (csövezés, szípozás, galériák, nihil stb.). Ebből a megfontolásból feltétlenül szükséges a hazai szakszervezeti együttesek kétvétenkénti minősítő találkozóinak megrendezése is. Ennek az egyetemes irányítású és koncepciózus, egyben szigorú minősítési rendszernek és a szakszervezeti mozgalom támogatásának köszönhető ugyanis a magyar néptánc-együttesek nemzetközileg is elismert színvonal.

A fesztivál megrendezése helyi kultúrpolitikai érdek is, hiszen a szegedi nyár cseményei közé szervesen beépült, elismert, erkölcsileg és anyagilag támogatott rendezvény. Az évek során a közönség is hozzáértővé vált. Egy-egy rendezvénysorozatnak 40-45 ezer nézője van. Ez bármilyen más színházi produkcióval összevetve óriási sikernek jelent. Megőrzendő azért is, mert egyedülálló abban, hogy a fesztivál végén a szabadidő játékokra egy önálló táncjáték készül el, amely a nemzetek közös hagyományaira épül (szüret, májusjárás, lakodalm stb.). Ez teszi egyedülállóvá az európai fesztiválok között a miénket, ezért vált híressé, ezért „állnak sorba” az idejönni kívánók. A bemutatott gálaműsorok szövegírói

olyan neves írók, költők, mint Ágh István, Csukás István, Kiss Anna, Kormos István, Nagy László és Polner Zoltán voltak. Ez, ha így tesszük, irodalomtörténeti tény.

Amennyiben nincs meg a kérdéses támogatás, a szabadidő színpadi produkciót akkor is létre kellene hozni, hiszen például a helyi tanácsok is ígéretet tettek a magasabb összegű támogatásra, a dél-koreai televízió is 1 millió 200 ezer forinttal támogatná a rendezvényt (ha a Szöuli Állami Együttes is jelen lehet). Ezenkívül elment a meghívó egy USA-beli és egy NSZK-beli együttesnek is. Épp a szocialista országok együttesének nem ment el a meghívás. Ez a helyzet sajnos, őket rekesztené ki a részvételből. A támogatás hiányával így megszűnik: Magyarországon és Dél-Kelet-Európában egyetlen — nem hagyományörzőknek rendezett — nemzetközi folklórfesztiválja; az egyetlen fesztivál, amely csak a néptánc mesterségbeli tudást, a közös ismeretszerzést tűzi ki célul; a magyar folklóriskola kétevenkénti, bel- és külföldi nyilvános összehasonlításának egyetlen lehetősége; egy olyan rendezvény, melyet mint „magyar iskolát” eddig modellek tekintett a világ folklórt szerető közvéleménye.

Nem hisszük, hogy a jelentős helyi támogatásokon túlmenő 3 millió forint nem teremthető elő! Ezt az összeget eddig is az állami kulturálisalap-támogatásból fedezték. Kérjük a SZOT titkárságát, vizsgálja fölül döntését, fontolja meg, hogy megszünteti-e azt a fesztivált, amelynek megrendezésére idén még nemzetközi kötelezettsége van, fontolja meg, milyen presztízvesztést jelent a szakszervezeteknek a rendezvény elmaradása, és a már meghívott együttesek részvételének lemondása! Mindezek után kérjük, hogy a SZOT elnökségének állásfoglalása után a Szakszervezetek Országos Tanácsa döntsön e kérdésben.

Bizunk abban, hogy a több mint két évtizedes múltra visszatekintő, és komoly értékeket felmutató fesztivál megőrzésére a szakszervezeti mozgalom összefog, és ez évben is 600 fiatal tehet hitet a béke, a barátság, a folklór népeket, nemzeteket összekapcsoló ereje mellett.

Szakszervezetek
Csongrád Megyei Tanácsa
elnöksége